

**ГЛУХІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ОЛЕКСАНДРА ДОВЖЕНКА**

Навчально-науковий інститут
педагогіки і психології
Кафедра педагогіки і психології
початкової освіти

СИЛАБУС

навчальної дисципліни

**ПСИХОЛОГІЯ ТА ПЕДАГОГІКА ВИЩОЇ ШКОЛИ З
МЕТОДИКОЮ ВИКЛАДАННЯ**

Код дисципліни	ОК. 6
Освітній рівень	третій (освітньо-науковий) рівень вищої освіти
Статус дисципліни	Обов'язкова
Галузь знань	01 Освіта/Педагогіка
Спеціальність	013 Початкова освіта
Освітньо-наукова програма	«Початкова освіта»
Обсяг дисципліни	3 кредити ECTS (90 академічних годин)
Види аудиторних занять	Лекції/Практичні заняття
Форми контролю	Залік

Інформація про викладача

Викладач (ПІБ, науковий ступінь, вчене звання, посада)	Бірюк Людмила Яківна, доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри педагогіки і психології початкової освіти
Контактний телефон	0990583444
E-mail:	kafpipo@gmail.com
Профіль викладача	https://gnpuaspirantura.wixsite.com/naukovikadry
Консультації	Щосереди, 14.00-15.00 год.

м. Глухів, 2021-2022 навчальний рік

Анотація курсу. Система вітчизняної вищої педагогічної освіти за своєю ідеологією та цілями узгоджена зі змістом і вимогами освіти європейських країн згідно з процесами інтеграції. Україна досягла високого рівня реалізації двох стратегічних завдань: розширення доступу до отримання вищої освіти і досягнення рівня, відповідного світовим стандартам, що сприяє всебічному задоволенню освітніх потреб громадян. Здобувачі педагогічних спеціальностей мають володіти не лише знаннями, вміннями й навичками продуктивної професійної діяльності з відповідної галузі, а й уміти навчати інших, розробляти теоретико-методологічні, дидактико-методичні основи управління освітнім процесом у ЗВО.

Предмет дисципліни: системно організований освітній процес підготовки кадрів вищої педагогічної освіти за сучасними підходами та дидактичними принципами.

Програма курсу має на меті ознайомити здобувачів освіти з цілями, завданнями та напрямками реформування вищої освіти, з її структурою, методологічними, психологічними та дидактико-методичними основами організації освітнього процесу в педагогічних закладах вищої освіти.

До завдань курсу відносимо:

- ознайомлення із законодавчими актами України про вищу освіту і концепцією її розвитку за Болонським процесом, із сучасними підходами держави і суспільства до методичної організації викладання педагогічних дисциплін під час освітнього процесу в аспірантурі ЗВО; надання слухачам аспірантури цілісної й логічно-послідовної системи знань про дидактику підготовки кадрів вищої кваліфікації, розкриття концепції, основ теорії, методології й методики викладання навчальних дисциплін у системі вищої педагогічної освіти;

- ознайомлення зі структурою і змістом освітнього процесу в ЗВО, з особливостями роботи її підрозділів; особливостями і закономірностями освітнього процесу вищої педагогічної освіти; ознайомлення з основними поняттями дисципліни; опанування педагогічними формами освітньої взаємодії зі здобувачами, творчим застосуванням знань і способів діяльності, засвоєних під час вивчення дисциплін професійно-практичного циклу;

- опанування навичками планування, організації й аналізу різних видів навчальних і позааудиторних занять, використання найбільш ефективних методів навчання, виховання і розвитку здобувачів освіти; набуття початкового досвіду ведення науково-методичної роботи, дослідно-експериментальних форм педагогічної діяльності; ознайомлення з кращим досвідом провідних викладачів педагогічних ЗВО України, апробація ефективних методів і технологій навчання, що застосовуються в системі вивчення освітніх компонентів.

Навчальну дисципліну *«Психологія та педагогіка вищої освіти з методикою викладання»* включено до циклу освітніх компонентів професійної і практичної підготовки здобувачів освітньо-наукового ступеня «Доктор філософії».

Міжпредметні зв'язки: «Психологія та педагогіка вищої освіти з методикою викладання» є освітнім компонентом універсального складника професійно-практичної підготовки здобувачів освіти. Дисципліни, на вивчення яких безпосередньо спирається пропонований курс: «Філософія науки», «Наукова комунікація українською мовою».

У результаті вивчення пропонованого освітнього компонента здобувач повинен набути поданих нижче **компетентностей та програмних результатів навчання.**

Перелік загальних компетентностей

ЗК 6	Здатність до професійно-педагогічної комунікації, налагодження й підтримки контактів з учасниками наукового дискурсу, до вільного обговорення професійних, комунікативних проблем в усному та писемному форматах наукового мовлення.
ЗК. 10.	Здатність генерувати нові ідеї (креативність), виявляти ініціативу (лідерство) та підприємливість, ефективно діяти в команді.

Перелік фахових компетентностей

ФК. 1	Здатність демонструвати знання філософсько-світоглядних засад сучасного стану, тенденцій розвитку і наукових досягнень у початковій та вищій освіті
ФК. 2	Здатність аргументовано проводити наукові дискусії в галузі професійної освітньо-наукової діяльності; на високому рівні презентувати дослідницьку роботу науковій спільноті.
ФК. 4	Здатність поцінювати й пропагувати високу культуру професійної комунікації, наукового мовлення, усвідомлювати їх цінність, ефективність і важливість, стежити за новітніми публікаціями та нормативними виданнями у початковій та вищій освіті.
ФК. 6	Здатність до застосування комплексного підходу у виявленні, формулюванні та розв'язанні завдань і проблем початкової та вищої освіти.
ФК. 8	Здатність аналізувати науковий доробок у початковій та вищій освіті, виявляти прогресивні ідеї зарубіжного досвіду функціонування освіти та впроваджувати здобуті результати у вітчизняну систему освіти.
ФК. 10	Здатність послуговуватися психолого-педагогічними знаннями, іншими компетентностями у професійній діяльності.
ФК. 11	Здатність організувати освітній процес у початковій школі та ЗВО на засадах компетентнісно орієнтованого підходу.
ФК. 12	Здатність проектувати та реалізовувати педагогічні моделі й технології початкової освіти з урахуванням процесів реформування галузі початкової освіти; здатність виявляти актуальні проблеми розвитку сучасної системи початкової освіти, аналізувати та пропонувати шляхи їх вирішення з орієнтацією на інтереси особистості, суспільства і держави.
ФК. 15	Здатність застосовувати знання основ психолого-педагогічної діяльності, традиційні та інноваційні форми, методи навчання і викладання, педагогічні технології в освітній діяльності.
ФК. 16	Здатність усвідомлювати й керувати власними емоційними станами, конструктивно й безпечно взаємодіяти з учасниками освітнього процесу, формувати мотивацію здобувачів освіти до набуття емоційного інтелекту.

Перелік програмних результатів навчання

ПРН. 1	Знати, розуміти й усвідомлювати методологічні функції філософії освіти, основні парадигми, закономірності й загальні тенденції розвитку освіти.
ПРН. 5	Знати законодавство України в сфері освіти та професійної і наукової

	діяльності.
ПРН. 7	Знати закономірності й принципи, сучасні підходи, методи та засоби планування, організації освітнього процесу у вищій та початковій освіті відповідно до вимог реалізації Концепції НУШ та компетентісно орієнтованого підходу.
ПРН. 9	Здійснювати порівняльно-педагогічний аналіз моделей розвитку світових систем вищої та початкової освіти.
ПРН. 13	Організовувати теоретичне та експериментальне дослідження в галузі вищої та початкової освіти, визначати завдання дослідницького пошуку та ефективно планувати час для отримання необхідних результатів; проектувати, конструювати, організовувати й аналізувати власну дослідницько-пошукову діяльність і формулювати власні авторські висновки, пропозиції та рекомендації.
ПРН. 15	Проектувати зміст навчання, розробляти та використовувати дидактичні засоби методичного супроводу навчального заняття у вищій та початковій школі, здійснювати діагностику якості освіти.
ПРН. 17	Управляти складною професійною діяльністю та проектами в умовах вищої та початкової освіти, виробляти та ухвалювати рішення в непередбачуваних професійних контекстах; інтегрувати та використовувати предметні знання як основу змісту освітніх галузей Державного стандарту початкової освіти та трансформувати їх на міжпредметній основі.
ПРН. 19	Використовувати практики самозбереження психічного здоров'я, усвідомленого емоційного реагування; здійснювати здоров'язбережувальні профілактичні заходи здобувачів початкової освіти; здійснювати особистісний вибір у професійній та науковій сферах діяльності на засадах морально-ціннісних принципів, норм, правил.
ПРН. 20	Створювати освітнє середовище розвитку наскрізних (soft skills) умінь з метою навчання та соціалізації здобувачів освіти.
ПРН. 21	Брати участь у грантових програмах, виконанні бюджетних та ініціативних науково-дослідних робіт (тем), у Всеукраїнських та міжнародних наукових заходах із презентацією результатів власних наукових досліджень.
ПРН. 25	Здійснювати пошук і впроваджувати прогресивні ідеї, практики у професійній та науковій діяльності; дотримуватися принципів академічної доброчесності; проявляти авторитетність, інноваційність, високий ступінь самостійності.
ПРН. 26	Самостійно готувати наукові праці та апробувати їх під час заходів різного рівня й в освітньому процесі.
ПРН. 27	Прагнути до безперервного саморозвитку та самовдосконалення, побудови кар'єри, командної взаємодії.

Результати навчання визначаються за рівнями сформованості дидактико-методичної компетентності здобувача освіти (творчий, високий, достатній, низький), що формуються на основі мотиваційно-ціннісного, когнітивного, діяльнісно-операційного, рефлексивно-результативного її складників за критеріями та показниками до них.

Здобуті знання й уміння допоможуть майбутнім фахівцям вищих освітніх установ забезпечити повноцінне виконання стратегічних завдань з підготовки національної еліти педагогічних закладів, що забезпечать подальший розвиток

вітчизняної освіти, адаптацію її до умов соціально-орієнтовної економіки, трансформацію та інтеграцію у європейське світове співтовариство.

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«Психологія та педагогіка вищої освіти з методикою викладання»

Форма навчання	Курс	Семестр	Загальне навантаження		Кількість годин					Вид семестрового контролю	
			Європейські кредити	Години	Аудиторні заняття				Самостійна робота	Залік	Екзамен
					Всього	Лекції	Лабораторні роботи	Практичні заняття			
Денна/електронне навчання	I	II	3	90	36	18	-	18	54	+	-
Заочна/дистанційна/електронне навчання	I	II	3	90	8	4	-	4	82	2	-

Характеристика дисципліни.	Напрямок підготовки, спеціальність, освітньо-науковий ступінь.	Академічний календар, види занять.
Кількість: Кредитів: ECTS: 3/3 Модулів: 3/3 Загальний обсяг дисципліни: 90/90год.	Галузь знань: 01 Освіта/Педагогіка ОНС: Доктор філософії Спеціальність: 013 Початкова освіта	Статус дисципліни: нормативна Курс: 1 Семестр: 2 Всього годин: 90/90 год. Лекцій: 18/4 год. Практичних: 18/4 год. СРС: 54/82 год. Вид підсумкового контролю: залік/ залік

Організація навчання.

Структура залікових кредитів дисципліни
«Психологія, педагогіка та методика вищої школи»

№	Назва теми	Кількість годин, відведених на:			
		Лекції	Практ. заняття	Самост. робота	Індив. робота
Модуль 1					
1.	Теоретико-методологічні основи педагогічного процесу у вищій школі	2/2	2/	5/10	4
2.	Організаційні основи системи вищої	2/	2/	5/10	3

	освіти в Україні				
3.	Психологічні основи освітнього процесу в ЗВО	2/	2/	5/10	6
Модуль 2					
4.	Дидактичні основи педагогічного процесу у вищій школі	2/	2/	5/10	4
5	Методика проведення навчальних занять у ЗВО	2/	2/2	5/10	4
6.	Організація практичної підготовки майбутніх викладачів	2/	2/2	5/10	5
Модуль 3					
7.	Організація самостійної та індивідуальної роботи здобувачів вищої освіти	2/	2/	8/12	5
8	Науково-дослідницька робота у вищій школі. Методика організації дисертаційного проектування	2/2	2/	10/5	6
9	Основи педагогічного контролю у вищій школі	2/	2/	6/5	8
10	Разом за семестр	18/4	18/4	54/82	45/45
11	Форма підсумкового контролю				Залік

Технічне й програмне забезпечення/обладнання:

комп'ютерний клас;
 ОС Microsoft Windows;
 пакет Microsoft Office;
 Web браузер; доступ до мережі Інтернет.

Політика курсу:

Академічна доброчесність. Представлені результати освітньо-наукової діяльності мають бути результатом власних творчих пошуків, отриманих у ході навчальної та науково-дослідної роботи.

Відвідання занять. Відвідування лекційних занять є добровільним вибором здобувача. Результати виконання практичних занять мають бути представлені викладачу на перевірку відповідно до розкладу занять особисто під час занять, або в режимі on-line, але не пізніше, ніж до наступного практичного заняття.

Види контролю: поточний, проміжний, підсумковий.

Форми контролю освітньої складової: усне опитування, тестування, захист проєктів, залік; апробація результатів досліджень на наукових конференціях та семінарах; публікація результатів досліджень у наукових виданнях; презентація результатів дослідження на щорічній звітній конференції здобувачів освіти;

Система оцінювання ґрунтується на принципах академічної доброчесності та прозорості.

Методи навчання (МН): *словесні методи* (розповідь, бесіда, дискусія, пояснення, диспут, інструктаж, генератор думок, есе, дослідницький діалог, модерування, наукова полеміка, науковий огляд); *наочні методи* (ілюстрування, демонстрування, самостійне спостереження); *практичні методи* (вправа, робота з інформаційними джерелами, практичні, лабораторні, дослідні роботи, тренінг); *методи інноваційних технологій* (методи проєктної діяльності, методи проблемного навчання, методи інтерактивного навчання).

Форми оцінювання (ФО): *Усна* (бесіда, захист рефератів, захист проєктів, доповідь, виступ, повідомлення, коментар опорного конспекту); *письмова* (самостійна робота за варіантами, виконання різнорівневих завдань, термінологічний диктант, заповнення таблиць, складання схем, розв'язання задач, виконання вправ, написання тез, написання статей, написання есе); *тестова* (за закритими тестами; відкритими тестами); *програмована* (тестування); *самоконтроль та взаємоконтроль* (рецензування відповіді, самооцінювання письмової роботи).

Розподіл балів за видами навчальної діяльності.

№з/п	Види навчальної діяльності, кількість тем	Максимальна кількість балів за одну тему	Загальна кількість балів	Форма підсумкового контролю
1.	Практичні заняття (18)	3	54	
2.	Самостійна робота (10)	1,8	18	
3.	Індивідуальна робота (4)	4	16	
4.	Модульні завдання (3)	4	12	
5.			100	Залік

Шкала оцінювання знань.

Таблиця 2

За школою ECTS	За 100 бальною шкалою ECTS	Значення оцінки за рівнями сформованості ЗК, ФК, ПРН
A	90-100	Високий рівень володіння сформованими компетентностями, ПРН
B	82-89	Достатній рівень володіння ЗК, ФК, ПРН
C	74-81	Середньо-достатній рівень володіння ЗК, ФК, ПРН
D	64-73	Середній рівень володіння ЗК, ФК, ПРН
E	60-63	Рівень оволодіння ЗК, ФК, ПРН нижче середнього
FX	35-59	Низький рівень сформованості ЗК, ФК, ПРН
F	1-34	Дуже низький рівень сформованості ЗК, ФК, ПРН

Інформаційне забезпечення:

Основна література

1. Алексюк А.М. Педагогіка вищої школи: курс лекцій. К. ВЦ «Академія», 2002. 220 с.
2. Галузинський В.М., Євтух М.В. Основи педагогіки та психології вищої школи в Україні. К.: ННТЛ, 2010.
3. Молдован А.М. Науково-практичний коментар «Про вищу освіту». К: ЦУЛ, 2015.
4. Матвієнко О.В. Теоретико-методологічні проблеми підготовки майбутнього вчителя до педагогічної взаємодії. *Науковий часопис НПУ ім. М.П. Драгоманова*. Серія 17. Теорія і практика навчання. К.: НПУ, 2007. Вип. 6. С. 27 – 35.
5. Подоляк Л.Г., Юрченко В.І. Психологія вищої школи: Навчальний посібник для магістрів і аспірантів. К.: ТОВ «Філ-студія», 2008.
6. Подоляк Л.Г., Юрченко В.І. Психологія вищої школи: Підручник 2- вид. К.: ЦУЛ, 2014.
7. Подоляк Л.Г., Юрченко В.І. Психологія вищої школи: Навчальний посібник для магістрів і аспірантів. К.: ТОВ «Філ-студія», 2008.
8. Подоляк Л.Г., Юрченко В.І. Психологія вищої школи: Практикум: Навч. посіб. К.: Каравела, 2008. 336 с.
9. Сергєєнкова О.П. Загальна психологія: Навчальний посібник. К.: ЦУЛ, 2015.
10. Слєпкань З.І. Наукові засади педагогічного процесу у вищій школі: навчальний посібник. К.: «Вища школа», 2005. 259 с.
11. Харламов И.Ф. Педагогика: учебник. 6-изд. Минск, 2000. 560 с.

Додаткова література

1. Закон України «Про вищу освіту». К., 2014.
2. Кузьмінський А.І. Педагогіка вищої школи: навч. посіб. К.: Знання, 2010.
3. Ортинський В.Л. Педагогіка вищої школи: навч. посіб. К.: Центр учбової літератури, 2009.
4. Педагогіка вищої школи: навч. посіб. / З.Н. Курлянд, Хмельюк, А.В. Семенова та ін.; За ред. З.Н. Курлянд. 3-тє вид., перероб. і доп. К.: Знання, 2007.
5. Сисоева С.О. Технології творчого розвитку особистості у процесі професійної підготовки. *Педагогічні технології у неперервній професійній освіті* : монографія / за ред. С.О. Сисоевої. К. : ВІПОЛ, 2001. 502 с.
6. Фіцула М.М. Педагогіка вищої школи: навч. посіб. 2-ге вид., доп. К.: Академвидав, 2014.

Інформаційні ресурси

1. Державний стандарт базової і повної загальної середньої освіти (затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 30 вересня 2020р. № 898). URL: mon.gov.ua (дата звернення 29.12 2022 р.)
2. Закон України «Про вищу освіту»: від 01.07.2014 № 1556-VII. Дата оновлення: 25.09.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text> (дата звернення 29 січня 2022 р.)
3. Закон України «Про внесення змін до деяких законів України щодо вдосконалення освітньої діяльності у сфері вищої освіти»: від 18.12.2019 № 392-IX. Дата оновлення: 18.12.2019. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/392-20#Text> (дата звернення 29 січня 2022 р.)
4. Закон України «Про освіту»: від 05.09.2017 р. № 2145-VIII. Дата оновлення: 01.01.2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text> (дата звернення 29 січня 2022 р.)

2. Закон України «Про повну загальну середню освіту»: від 16.01.2020 р. № 463-ІХ. Дата оновлення: 16.01.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/463-20#Text> (дата звернення 29 січня 2022 р.).

7. Концепція Нової Української школи. URL: <http://kyrylivka.osv.org.ua/konceptsiya-nova-ukrainska-shkola-17-07-43-18-09-2018/> (дата звернення 29 січня 2022 р.).

8. Про Національну стратегію розвитку освіти в Україні на період до 2021 року URL: <http://osvita.ua/legislation/other/36322/> (дата звернення 29 січня 2022 р.).